

**Kvalitetsredovisning
för verksamhetsåret 2014/2015/2016**

**WILHELM
HAGLUNDS
GYMNASIUM**

Rektors förord

Detta är Wilhelm Haglund gymnasiums (WHG:s) sjätte kvalitetsredovisning. I den här rapporten ligger fokus på aktiviteter som hänt på WHG under läsåret 2015-2016. Tillsammans med de föregående rapporterna kan man följa kvalitetsarbetet över tid. Redovisningen har återgått från kalenderår över till läsår.

Wilhelm Haglunds Gymnasium bedriver det industritekniska programmet med inriktning produkt och maskinteknik. Skolan startades 2007 av Sandvik och ägs idag av både Sandvik och Östhammars kommun. Ägarfördelningen är 91 % Sandvik och 9 % Östhammars kommun. Skolan är resultatet av ett unikt samarbete mellan näringsliv och kommun. Utbildningen har utformats i nära samarbete med näringslivet för att motsvara industrins framtida behov. Därav har våra elever stora möjligheter att läsa utökade kurser. Vår utbildning har utformats för att passa både praktiker och teoretiker.

Målet med WHG är att vara ledande i lärande och utveckling av industriella tekniska utbildningar på gymnasial nivå i Sverige. Vi har mycket höga ambitioner och vill ge våra elever de bästa möjligheter för vidare studier eller chans till direkt anställning efter gymnasiet.

På vår skola jobbar vi mycket med att motverka mobbning och stärka elevernas känsla av trygghet och trivsel i skolan. Trygghetsundersökningen vi genomför är en del av detta och den får genomgående goda resultat. En bidragande orsak kan vara att det är en liten skola och med en familjär och omhändertagen miljö.

Våra examensresultat ligger högre än riksgenomsnittet och det finns säkert många faktorer som påverkar. Tryggheten och gemenskapen är en, men det finns andra saker som gör att eleverna är extra bra rustade för yrkesliv eller fortsatta studier. Vi har goda kontakter utomlands, innefattande praktik inom Sandvik-koncernen. Praktik för sistaårs-eleverna kan ske i många av de länder där Sandvik har dotterbolag, som exempelvis Australien, USA, Indien, Kina, Japan - en värdefull erfarenhet som ger perspektiv på tillvaron för de flesta elever. Sandvik ordnar även med APL och sommarjobb. Teknikcollege-certifieringen och den välutrustade och fina verkstaden gör att eleverna även på hemmaplan, får en god grund att stå på.

Vid skolinspektionens granskningar, har vi fått goda vitsord och överlag klarat oss mycket bra. Väl planerade och etablerade rutiner och processer för verksamheten är en förutsättning för detta. En nyckel till framgång är att vi lägger stor fokus på att individanpassa för våra elever och ger kontinuerligt stöd. Lärarna finns tillgängliga under hela arbetsdagen, liksom den administrativa personalen. Vi förvissar oss om att eleverna ges förmågan att nå goda resultat utifrån sin egen förmåga och lyfta deras starka sidor och jobba med de svagare.

Vidare vill vi passa på och tacka alla elever, föräldrar, personal och styrelse som hjälpt till att göra denna kvalitetsredovisning möjlig genom att svara på enkäter och komma med kommentarer.

Lena Marklund, rektor

Innehållsförteckning

Kontakter	3
Styrelse och ledning	4
Om Wilhelm Haglunds gymnasium	7
Vår verksamhet	8
Vårt kvalitetsarbete	8
Elever	9
Vad gör våra före detta elever år 2016?	9
Personal	10
Lokaler	10
IT	11
Arbetsmiljö och säkerhet	11
APL	11
UF	12
Elevhälsa	13
SYV – studie-och yrkesvägledning	14
Elevnärvaro	14
Elevrådets berättelse	16
Kunskapsresultat	17
Analys av kunskapsresultat	18
Nationella prov och utfall slutbetyg	20
Kommentar	20
Betygsfördelning	21
Kommentar	22
Elevernas kursutvärderingar	22
Analys av kursutvärderingarna	23
Återkoppling av kursutvärderingarna till eleverna	24
Det pedagogiska arbetet	24
Utvärdering av de utvecklingsområden som prioriterades under 2015-2016	26
Prioriterade utvecklingsområden på Wilhelm Haglunds gymnasium	27

Kontakter

VD

Anu Lindahl, 026-262813, mobil 070-24 60 855
anu.lindahl@sandvik.com

Rektor

Lena Marklund, 0173-850 61, mobil 076-13 50 707
lena.marklund@sandvik.com

Kvalitetsredovisningsgruppen

Dan Almcrantz, 0173-850 69
dan.almcrantz@sandvik.com

Karl Mählberg, 0173- 850 62
karl-fredrik.karlsson@sandvik.com

Kristina Samba, 0173- 851 50
kristina.samba@sandvik.com

Tiina Johans, 0173-850 57
tiina.johans@sandvik.com

Skoladministratör

Maria Skoglund, 0173-850 64
maria.skoglund@sandvik.com

Postadress/ Besöksadress

Gimo Utbildnings AB
Gymnasievägen 2
747 40 Gimo

E-postadress:

whgy@sandvik.com

Styrelse och ledning

Styrelseledamöter Gimo Utbildnings AB och Gimo Verkstadsteknik AB

Namn	Företag/Organisation
Jan Liljeros, Special Tools Manager Solutions	Sandvik Machining
Anna Hedebrant, VP HR	Sandvik
Mats Jacobsson, Controller	Sandvik Construction
Margareta Widén-Berggren, Kommunalråd	Östhammars kommun
Lennart Owenius, Kommunalråd, BUN	Östhammars kommun

Suppleanter

Yngve Krantz, Platschef Gimoverken Solutions Sandvik Machining

Tove Kärvin, Avdelningschef Sandvik Machining

Solutions

Roger Lamell, BUN Östhammars kommun

Lisa Landberg, Kommunfullmäktige Östhammars kommun

Ledning

Anu Lindahl, VD Gimo Utbildnings AB

anu.lindahl@sandvik.com

Lena Marklund, Rektor Gimo Utbildnings AB

lena.marklund@sandvik.com

Sammanfattning

Inför läsåret 2015-2016 hade Wilhelm Haglunds som ett av sina mål att utveckla det arbetsplatsförlagda lärandet (APL), genom att elever i årskurs tre skulle göra praktik på andra företag än Sandvik och att informationen om utlands-APL skulle förbättras. Resultatet blev att ett flertal elever som gick operatörspaketet gjorde sin praktik på företag som ingår i Teknikcollege Uppland. Ett slags rutinhandbok med viktig information om utlands-APL skrevs och delades ut till elever och föräldrar. På föräldramötet ingick också information om utlands-APL som en egen punkt för första gången.

Ett annat mål var att starta och utveckla Reacta på skolan, en riksorganisation som uppmuntrar skolelever att starta föreningar för att främja hälsa och livsstil. På skolan startades flera grupper. Vidare deltar numera alla WHG-elever i workshopen ”Säkra beteenden” som handlar om en trygg arbetsmiljö, vi gör fler besök på universitet och högskolor och eleverna besöker UF-mässan redan i årskurs ett.

För avgångseleverna på Wilhelm Haglunds gymnasium låg genomsnittet år 2015 på 14,5 poäng, betydligt högre än riksgenomsnittet, men ändå en minskning från 2014 då vår genomsnittspoäng låg på 14,9. När det gäller Östhammars kommuns övriga gymnasieskolors resultat, var genomsnittet för yrkesprogrammen på det kommunala Bruksgymnasiet 12,8 poäng år 2015.

Arbetet i den teoretiska institutionen har under läsåret till största delen handlat om hur vi ska kunna öka engagemanget och höja ambitionsnivån hos eleverna. Ett annat fokusområde har varit att möjliggöra fler och bättre integrationer och samarbeten mellan olika ämnen och kurser.

Förutom rent praktiska saker som exempelvis maskinunderhåll, prioriterar verkstadsinstitutionen utbildningsmaterial för de sex CNC-maskinerna. Ett annat prioriterat område var hur kursen Datastyrd produktion 3 på ett effektivt och givande sätt ska kunna integreras i UF-projektet (Ungt Företagande).

Utvärderingar av kurserna som ges på WHG sker genom en enkät där eleverna ska ta ställning till femton frågor genom att välja något av alternativen ”Missnöjd”, ”Inte helt nöjd”, ”Nöjd” eller ”Mycket nöjd”, där målet är att resultatet i genomsnitt ska ligga på minst tre. Resultatet för läsåret 2014/15 blev i genomsnitt 3,25 - en ökning från läsåret innan då resultatet hamnade på 3,16 och den högsta siffran sedan 2011, då utvärderingarna i sin nuvarande form startade. Högsta genomsnittspoäng (3,52) får frågan ”Hur nöjd är du med lärarens ämneskunskaper?”. När eleverna utvärderade sina APL-perioder efter avslutad praktik 2015/2016 uppnåddes medelvärdet för hur nöjda de var 8,27 på en tio-gradig skala, en ökning från 2014 med 4,3%.

Wilhelm Haglunds gymnasium har som mål att nå en närvaronivå på minst 95%. De senaste årens utveckling har tyvärr gått i motsatt riktning, vilket har resulterat i att högre elevnärvaro har identifierats som ett av våra prioriterade mål i det fortsatta utvecklingsarbetet. 2013 låg

närvaronivån på 87,2%, 2014 hade den sjunkit till 85,0%, medan siffrorna för läsåret 2015/2016 visade en nivå på 87,2%, en marginell ökning.

I rapporten efter det senaste besöket skrev Skolinspektionen att Wilhelm Haglunds gymnasium bland annat behöver utveckla och förbättra analysen av det egna arbetet och granska eventuella samband mellan resultat och förväntningar på eleverna. Skolinspektionen menade också att jämförelsen mellan skolans resultat och övriga landets måste fördjupas i kollegiet. Resultatet av rapporten, och av analyser som gjorts individuellt av alla lärare, har lett fram till slutsatsen att utvecklingsarbetet på Wilhelm Haglunds gymnasium läsåret 2016/17 ska fokusera på tre områden:

- **Självledarskap** – utveckla elevernas personlighet och självkänsla.
- **Närvaro**
- **Forskningsanknuten pedagogisk utveckling** – kollegialt lärande, föreläsningar, studiebesök etc.

Om Wilhelm Haglunds gymnasium

Wilhelm Haglunds gymnasium (WHG) startade hösten 2007 och drivs som ett bolag – Gimo Utbildnings AB - och ägs till 91% av Sandvik AB och till 9% av Östhammars kommun.

Förutom att bedriva tekniskt gymnasium, ger Gimo Utbildnings AB uppdragsutbildningar via dotterbolaget Gimo verkstadsteknik AB (Teknikcentrum).

Skolan leds ytterst av en styrelse bestående av representanter för Sandvik AB och Östhammars kommun. Under styrelsen finns en ledningsgrupp bestående av VD, rektor för gymnasieskolan, biträdande rektor, skoladministratör samt chefen för uppdragsutbildningen. Ledningsgruppen har övergripande ansvar för hela utbildningsbolaget. Gymnasiets lärare är indelade i arbetslag med ansvar för varsin årskurs. De är också organiserade i institutioner utifrån ämnestillhörighet, där varje institution ansvarar för ekonomi, inköp, kursplanering och ämnets utveckling.

WHG erbjuder det industritekniska programmet med inriktning produkt- och maskinteknik. Elevernas utbildning omfattar 2 500 poäng, med möjlighet att utöka studierna beroende på ambition och möjligheter. Eleverna ges möjligheten till utökning dels för att kunna få en god yrkesutbildning, dels för att kunna läsa behörighetsgivande kurser för till exempel civilingenjörsutbildningar på universitet och högskola.

Hösten 2010 beslutades att Sandviksanställda får möjlighet till fortbildning i bland annat behörighetsgivande gymnasiekurser. Sedan dess tar WHG emot upp till fem vuxenstuderande per läsår som läser gymnasiekurser tillsammans med ungdomsleverna. Dessa studerande går på Teknikerskolan (TES).

Teknikcollege är en sammanslutning av kommuner, utbildningsanordnare och företag som samverkar för att öka attraktionskraften och kvaliteten på tekniskt inriktade utbildningar i Sverige. Sedan 2015 är Wilhelm Haglunds gymnasium certifierat av Teknikcollege Uppland enligt kriterierna för nivån ”utmärkt”. Certifieringen är ett slags kvalitetsstämpel som garanterar att skolan och utbildningen håller en hög standard och att våra elever blir tillräckligt bra utbildade för att vara attraktiva för teknikföretagen i regionen och riket. Medlemskapet i Teknikcollege Uppland innebär också att skolan har nära och aktiva kontakter med de viktigaste teknikföretagen i regionen, något som gynnar våra elevers möjligheter till praktik och arbete. De företag som ingår i WHG:s lokala styrgrupp är PiezoMotor, ESSDE, Österby gjuteri och Sandvik AB.

Vår verksamhet

Wilhelm Haglunds gymnasium ska erbjuda eleverna en modern och högkvalitativ industriteknisk utbildning som gör dem attraktiva på arbetsmarknaden. Skolan ska fungera som en långsiktig rekryteringsbas åt Sandvik AB och andra teknikföretag i regionen och arbeta för att öka intresset för tekniska yrken både lokalt och regionalt.

Utbildningen ska också erbjuda eleverna behörighet till högre utbildning och främja att eleverna efter avslutade studier, både gymnasiala och högre utbildningar, väljer att arbeta på Sandvik eller andra tekniska företag i regionen. Wilhelm Haglunds gymnasium ska även arbeta för att främja mångfald ur alla perspektiv och locka fler att välja tekniska yrken.

Vårt kvalitetsarbete

De övergripande målen för Wilhelm Haglunds gymnasium och Gimo Utbildnings AB sätts av styrelsen. Rektor ansvarar för det pedagogiska arbetet på skolan, samt leder arbetet med att utvärdera verksamheten.

Kvalitetsarbetet på Wilhelm Haglunds gymnasium har som mål att systematiskt och metodiskt försöka tydliggöra vad vi gör, varför och vart det leder. Vi mäter hur väl våra gymnasieelever lyckas med utbildningen, till exempel genom att jämföra avgångselevernans betyg med övriga rikets och närliggande gymnasieskolors, samt hur resultaten ser ut över tid. Vi jämför dem som läser yrkesinriktning med dem som läser högskoleförberedande, vi undersöker andelen som når examen och kopplingen mellan nationella prov och betyg.

Hur elever, vårdnadshavare och personal upplever vår verksamhet är en viktig fråga som vi undersöker med hjälp av årliga enkäter till respektive grupp. Enkäterna rör områden som inflytande, undervisning och inläring, arbetsmiljö, trivsel, säkerhet och företagsanknytning. Eleverna får också chansen att berätta vad de tycker genom elevrådet, som skriver en del av kvalitetsrapporten, samt genom de intervjuer som styrelsen genomför kontinuerligt. Under dessa intervjuer utfrågas även vårdnadshavare och personal. Arbetsmiljön utvärderas även genom en så kallad SEMP-aktivitet, en enkät i en mer företagslik tappning.

I kursutvärderingarna får eleverna bland annat möjlighet att bedöma kvaliteten på undervisningen, lärarnas förmåga att förklara och stötta, innehåll och arbetsformer och lärarnas förmåga att behandla eleverna likvärdigt. De får också uttala sig om den egna arbetsinsatsen. Resultaten av kursutvärderingarna analyseras individuellt av respektive lärare, diskuteras gemensamt av kollegiet och ledningen och återkopplas till eleverna som får chansen att reagera och utveckla sina svar.

Ett utvecklingsarbete för att öka måluppfyllelse, förbättra undervisning och kunskapsresultat, närvaro och attityder hos eleverna pågår. En förstelärare ska leda arbetet med att utveckla det kollegiala lärandet på skolan, bland annat genom systematiska auskultationer, formativ

bedömning, ämnesdiskussioner och diskussioner om vetenskaplig forskning kring pedagogik och inläring och vilken praktisk nytta vi kan ha av de vetenskapliga resultaten i vårt dagliga arbete. Ett område som också kan utvecklas är kollegiets utbyte och samarbete med andra skolor.

Elever

Klass	Kön				Totalt antal	TES
	Flickor		Pojkar			
	Antal	Andel	Antal	Andel		
WH13	4	12%	29	88%	33	4
WH14	3	19%	22	81%	27	2
WH15	2	9%	21	91%	23	2

Det totala antalet elever på WHG under hösten 2015 var 81 stycken, varav nio flickor. Den procentuella fördelningen mellan flickor och pojkar på WHG var 10,8% flickor och 89,2% pojkar. Under höstterminen 2015 var antalet vuxenstuderande (TES:are) åtta stycken. Majoriteten av eleverna på skolan kommer från Östhammars kommun, cirka 90%. Vi har också elever från Tierp, Uppsala och Sandviken.

Från årskurs två har eleverna möjlighet att välja mellan två inriktningar. De kan antingen fortsätta på det yrkesförberedande spåret, kallat paket 1, eller på det studieförberedande, kallat paket 2. Hur många som väljer det ena eller andra paketet varierar från år till år, men generellt kan man säga att eleverna fördelar sig ganska jämt mellan inriktningarna. I WH14 valde 65,2% yrkesförberedande och 36,4% studieförberedande. I WH15 var fördelningen 43,5% på yrkesförberedande inriktning och 56,5% på studieförberedande.

Ett medvetet arbete för att öka intresset för teknik och för att öka andelen flickor på skolan pågår sedan flera år tillbaka. I det arbetet ingår bland annat samarbete med grundskolor där eleverna besöker skolan under en hel dag och får bekanta sig med verkstaden, arrangemang på sommarlovet som riktar sig till elever på högstadiet, ”Teknik för alla”. I vår marknadsföring lyfter vi också fram tjejer och understryker den breda kompetens och de stora möjligheter till eftergymnasiala studier som utbildningen innebär.

Vad gör våra före detta elever år 2016?

- 49% har fått anställning på Sandvik.
- 28% jobbar för någon annan arbetsgivare.
- 20% har gått vidare till högre studier.
- 3% gör något annat, till exempel reser eller söker arbete.

Siffrorna är baserade på samtliga elever som tagit examen på Wilhelm Haglunds gymnasium sedan 2010 då den första kullen tog studenten. Även om resultaten varierar från år till år, visar siffrorna tydligt att eleverna är eftertraktade och lätt får anställning om de så önskar. Siffrorna visar också att vi lyckas väl med att fylla Sandviks behov av välutbildade medarbetare och att en förhållandevis stor andel väljer att gå vidare till högre studier, som exempelvis utbildningar till civilingenjör, maskiningenjör, förskollärare, HR-generalist och revisor.

Personal

På skolan fanns under läsåret 2015/2016 elva heltidstjänster (det totala antal lärare som undervisar på skolan omräknat till heltidstjänster). Det innebär 7,3 elever per heltidstjänst. För Östhammars kommun var den siffran 7,9 och riksgenomsnittet visade 11,6 elever per heltidstjänst. Antalet lärare med pedagogisk högskoleexamen motsvarade sex heltidstjänster på skolan, vilket utgjorde 54,4%. I kommunen låg motsvarande siffra på 71,7% och i riket 78,9%. En orsak till att skolan i jämförelse ligger något lägre, är att en mindre andel av våra verkstadslärare är högskoleutbildade. I förordningen görs dock undantag för kravet på behörighet hos just yrkeslärare. En annan förklaring kan vara att skolan är liten och kollegiet likaså. Varje lärares behörighet eller icke-behörighet får då mycket stor procentuell inverkan på det sammanlagda resultatet.

Förutom lärare fanns under läsåret 2015/2016 följande funktioner på skolan: vd, rektor, biträdande rektor, skoladministratör och IT-ansvarig. Från och med höstterminen 2016 har en skolsköterska anställs på 50%. WHG:s elever har också tillgång till studievägledare, specialpedagog, bibliotekarie, skolläkare, skolpsykolog, företagshälsovård på Sandvik, diakon och kurator.

Lokaler

Wilhelm Haglunds gymnasium stod färdigt år 2007 och lokalerna upplevs fortfarande som relativt nya och välbehållna. Verkstadslokalerna, där en stor del av den viktiga praktiska utbildningen äger rum, är stora, ljusa och rymliga, nyligen renoverade med nylagt golv och ny väggplåt. Bullernivån är förhållandevis låg och luften är ren och fri från föroreningar.

I verkstaden finns tre CNC-svarvar, varav två nya med roterande verktyg. Skolan har också köpt in tre nya treaxliga CNC-fräsar. Tack vare de moderna maskinerna får eleverna bekanta sig med de två största ISO-styrsystemen som finns på marknaden, vilket ger dem en bred kompetens och god förberedelse för praktik och arbete. Med hjälp av fyra supportsvarvar av en något äldre modell kan lärarna undervisa eleverna i den skärande bearbetningens grunder och bygga upp en genuin känsla för hur det är att arbeta i metall. I verkstaden finns också ett rum för automation med två ABB-robotar, samt annan styrteknisk utrustning.

IT

IT-verksamheten på Wilhelm Haglunds bevakar den nya tekniken för att alltid kunna arbeta med det bästa som marknaden har att erbjuda. Varje elev har tillgång till en egen arbetsplats och en bärbar dator. På skolan finns en IT- ansvarig som fungerar som ”first line support”. Vid större fel finns kompetens på SITS (Sandvik) eller Atea att tillgå.

Arbetsmiljö och säkerhet

Wilhelm Haglunds gymnasium ska genom sina grundläggande värderingar, sin organisation och sina arbetssätt säkerställa varje individs möjlighet att påverka sin situation, samt stimulera ett öppet och fritt utbyta av tankar, åsikter och erfarenheter i lärandeprocessen. Skolan ska motverka varje form av kränkande särbehandling. Om signaler framkommer om att så inte är fallet, ska åtgärder snarast vidtas för att åtgärda detta. Målet är även att eleverna på WHG ska trivas och vilja rekommendera den till elever på grundskolan. Vidare ska vårdnadshavare uppleva skolan som så bra, att de vill rekommendera den till andra föräldrar.

En bra arbetsmiljö innebär också att ingen ska behöva råka ut för en olycka eller bli sjuk. För att kunna vara med och ta ansvar för det systematiska arbetsmiljöarbetet introduceras eleverna i ett tidigt skede av utbildningen. På skolan finns en skyddskommitté bestående av sex ledamöter inklusive elevskyddsombud som sammanträder fyra gånger per år. Två arbetsmiljöronder hålls per termin. Åtgärder ska utföras i enlighet med vad som framkommer vid arbetsmiljöronden. Några av de områden som WHG arbetat med är att utbilda elevskyddsombud, integrera arbetsmiljöarbetet i undervisningen och föra statistik över sjukfrånvaro hos anställda.

Under 2015 har åtta tillbud, två olycksfall, sex riskobservationer och två färdolycksfall rapporterats. Det är en sammanlagd ökning från 2014 då tio tillbud och en olycka rapporterades. Siffrorna för 2013 var 15 tillbud och två olyckor. En orsak till den senaste ökningen tros vara att personal och elever blivit bättre på att rapportera in händelser i vårt system. De flesta tillbud och olyckor inträffar på verkstaden och under idrottslektionerna, medan färdolyckorna har inträffat på grund av halka.

APL

En betydande del av utbildningen vid Wilhelm Haglunds industritekniska program sker genom APL, arbetsplatsförlagt lärande. APL ger en möjlighet för eleven att omsätta teori till praktik, skapa förståelse och ge erfarenhet av vuxenlivet, träna färdigheter och förmåga till eget ansvar – allt med hjälp av utbildade handledare på arbetsplatserna.

Under de två första läsåren gör eleverna sammanlagt tolv veckors APL på Sandvik Coromant i Gimo, uppdelat på fyra perioder. Under tredje läsåret erbjuds eleverna att göra sin APL på något av Sandviks företag utomlands. Varje år reser eleverna till länder som Japan, USA, Frankrike, Kina, Australien och Indien för att praktisera på ett bolag och lära känna landet,

dess invånare, kultur och inte minst arbetskultur. Elever i årskurs tre har också en APL-period på något av Teknikcollege-företagen i regionen.

När eleverna utvärderade sina APL-perioder efter avslutad praktik 2015/2016 uppnåddes medelvärdet för hur nöjda de var 8,27 på en tio-gradig skala, en ökning från 2014 med 4,3%. Skolan har fokuserat på att förbättra framför allt två områden som fått sämre resultat i enkäterna: informationen från skolan och planeringen av APL-perioderna. Resultatet har blivit nöjdare elever, men fortfarande ligger medelvärdet på dessa två områden lägre än det övriga, strax under 8,00. Uppenbarligen finns det skillnader mellan hur mycket och vad för slags information eleverna förväntar sig och hur skolan och Sandvik ser på samma område, samt hur planeringen ska se ut. Ambitionen från WHG:s och Sandviks sida är givetvis att minska den diskrepansen.

Gymnasiearbetet, en obligatorisk kurs på 100 poäng som ska visa att eleven är redo för yrkeslivet, innebär för eleverna på Wilhelm Haglunds gymnasium ett så kallat ”skarpt” projekt på Sandvik AB eller på något av de andra Teknikcollege-företagen i regionen. Beroende på vilken inriktning på utbildningen som eleven valt, kan gymnasiearbetet göras helt och hållet på ett av företagen, eller dels på skolan, dels på ett företag.

Grupper på 2-4 elever får i uppdrag att hjälpa till med förbättringar eller hitta lösningar på problem som företaget i fråga verkligen behöver förändra, förbättra eller lösa. Det kan handla om att förbättra produktionen, säkerställa förebyggande underhåll eller tidsbedömning av olika operationer. Som stöd har eleverna både en handledare/projektledare på företaget och en handledare på skolan. Gymnasiearbetet redovisas genom muntliga presentationer och skriftliga rapporter, både på företaget och i skolan.

UF

UF – Ung Företagsamhet – är en organisation som gör det möjligt för ungdomar mellan 16 och 20 år att bedriva företag inom ramen för UF:s regler. På WHG, som är ett av få industriprogram i Sverige som deltar, äger arbetet med ett eget företag huvudsakligen rum under årskurs två och involverar kurser som Design, Produktutveckling, Produktionskunskap, Datorstyrd produktion 3 och Teknik 1.

UF innebär att eleverna ska organisera sig i små grupper, komma med idéer till produkter som sedan designas, starta själva företaget med allt det innebär i form av administration, tillverka själva produkten, för att sedan marknadsföra och sälja den. I arbetet med företaget ingår också bokföring och till sist avveckling.

Speciellt för UF-verksamheten på Wilhelm Haglunds gymnasium är kravet på våra elever att hela eller delar av produkten ska vara tillverkad i vår verkstad. Exempel på saker som eleverna designat och tillverkat genom åren är salt- och pepparkar, mobilhållare, ljusstakar, urtavlor, citrusskalare, slevhållare, strumhållare och hopfällbar mugg! I mars varje år

presenteras resultatet av arbetet på UF-mässan där eleverna får visa upp och försöka sälja sina alster.

UF är menat att ge de unga en inblick i arbetslivet och chansen att arbeta med ett någorlunda realistiskt affärsprojekt. Det ger också möjlighet för eleverna att tillägna sig kunskaper som inte självklart ingår i de ordinarie kuserna och att öva förmågor på ett sätt som påminner mindre om skolan och mer om yrkeslivet.

Elevhälsa

Elevhälsan på skolan består av rektor, skolsköterska, skolläkare, distriktssköterska med medicinsk och psykosocial kompetens, skolpsykolog och speciallärare/specialpedagog. Skolan arbetar med att stödja eleverna i medicinska, psykosociala och pedagogiska frågor. På elevhälsan arbetar man utifrån en helhetssyn som är salutogen och man ser elevens hela nätverk som en resurs. Detta förutsätter ett nära samarbete med eleven och dennes föräldrar, skolpersonal samt externa samarbetspartners som exempelvis grundskolan, socialtjänsten, specialpedagog, polisen, ungdomsmottagningen och andra gymnasieskolor.

Elevhälsoteamet arbetar tillsammans med lärarna och annan personal i skolan med att skapa miljöer som gör det lättare för eleverna att lära, utvecklas och ha en bra hälsa. Alla som arbetar i skolan ska tidigt känna igen tecken på psykisk ohälsa och behov av stöd, men det är ett särskilt ansvar för elevhälsan.

Det är viktigt att lärmiljön främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. Det innebär att skapa generella pedagogiska/praktiska anpassningar i lärmiljön och förebygga ohälsa och inlärningssvårigheter samt stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Varje enskild elev ska ges förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Man ska utreda orsaker till inlärningssvårigheter och till ohälsa, man ska bidra med åtgärder och anpassningar för varje enskild elev i behov av särskilt stöd och säkra tidig upptäckt av avvikelser i tillväxt och hälsa.

Det finns elever på skolan som har startat hälsoråd med stöd från Reacta. *Reacta* är en ideell organisation som finansieras via bidrag från olika givare. Hälsoråden bedriver hälsofrämjande verksamhet och genom Reacta får de vägledning, information, inspiration, stöd, bidrag och coachning om hur verksamheten startas, bedrivs och utvecklas.

På skolan finns en grupp som arbetar fram likabehandlingsplanen som ligger till grund för läsårets förebyggande aktiviteter. All personal och alla elever bidrar på olika sätt till att likabehandlingsplanen blir representativ för hela skolans verksamhet. På skolan har man nolltolerans mot mobbning och kränkande behandling. På skolan tillämpas drogtestning slumpmässigt och vid misstanke. Företagets hälsovård kopplas in när det gäller drogtestning och deras rutiner gäller vid eventuellt positivt utslag.

Idrott och motion, samt nyttig kost, är viktiga inslag på skolan – allt för att ge eleverna möjligheten att leva ett friskt och innehållsrikt liv. Eleverna har något slags fysisk aktivitet på schemat två till tre gånger i veckan, en gång i veckan tillsammans med skolans personal, samt ett antal friluftsdagar av varierande karaktär under året. Färsk frukt finns alltid tillgänglig för eleverna, samt en vattenautomat med både kolsyrat och vanligt vatten.

SYV – studie-och yrkesvägledning

Till skolan är en extern studie- och yrkesvägledare knuten, som eleverna kan träffa individuellt efter överenskommelse. SYV:en besöker skolan i detta ändamål någon gång per månad. I början av gymnasieutbildningen ordnas enskilda samtal med alla elever i årskurs 1 där en kartläggning av elevens framtidsplaner görs. Dessutom ansvarar SYV:en för information till eleverna i alla årskurser samt deras vårdnashavare, vilken främst förmedlas vid föräldramöten. Det görs dock även besök i klasserna under skoltid. För eleverna i årskurs 3 arrangeras individuella möten inför eventuell ansökan till högskola/universitet.

Eleverna uttrycker en stor belåtenhet med det studie- och yrkesvägledande arbete som bedrivs. Det är många som är intresserade av vägledning, både när det gäller frågor om gymnasietiden och om eftergymnasiala studier och olika arbetsmöjligheter. Intresset för de olika studiebesöken på bland annat SACO-mässan, Uppsala universitet och Gävle Högskola brukar också vara stort.

Elevnärvaro

Wilhelm Haglunds gymnasium har som mål att nå en närvaronivå på minst 95%. De senaste årens utveckling har tyvärr gått i motsatt riktning, vilket har resulterat i att högre elevnärvaro har identifierats som ett av våra prioriterade mål i det fortsatta utvecklingsarbetet. 2013 låg närvaronivån på 87,2%, 2014 hade den sjunkit till 85,0%, medan siffrorna för läsåret 2015/2016 visade en nivå på 87,2%, en marginell ökning.

Närvaro		
2013	2014	2015/2016
87,2%	85,0%	87,2%

Både den anmälda och den oanmälda frånvaron är för hög enligt vårt 95%-mål och det är inte lätt att säkert veta vad som är orsaken. En möjlig påverkansfaktor kan vara att elever inte antar erbjudandet om att läsa de kurser som ger möjlighet till utökad behörighet, vilket gör att de får mer individuell studietid i schemat, istället för schemalagd undervisning. För vissa elever blir ansvaret för självständiga studier på egen hand för stort, vilket gör att de avviker från skolan.

WHG börjar under höstterminen 2016 arbeta intensivt för att öka närvaron bland eleverna. Till exempel är det obligatoriskt för alla elever som är frånvarande att varje morgon ringa och prata med sin mentor, förutom att göra en anmälan till skolans digitala närvarosystem. Vi

hoppas att det faktum att eleven tvingas ljuga, som skulle vara fallet om det handlar om skolk, hjälper till att minska den ogiltiga frånvaron.

En annan förebyggande åtgärd är att alla mentorer ska diskutera med sina elever utifrån den individuella studieplanen och det befintliga schemat, för att skapa en så gynnsam inlärningssituation som möjligt. Har eleven för litet schemalagd undervisning beroende på att man inte läser utökade kurser och vill kanske just utöka antalet kurser? Vinsten blir en bättre utbildning och en minimering av den individuella studietid som ökar risken för ogiltig frånvaro.

Elevrådets berättelse

Elevrådet på WHG består av tolv representanter från årkurserna 1, 2 och 3 som träffas två gånger per månad. Elevrådet ansvarar bland annat för dekorationer, uppträdanden och underhållning vid skolavslutningarna till jul och sommar, samt vid studenten. Nuvarande ordförande är Fredrik Karlsson och sekreterare är Anton Lind, båda från WH15.

Höstterminen 2015

Terminen började med att elevrådet besökte ettorna på kick-offen i Berkinge. Vi informerade om vad vi gör, vilka vi är och bad dem ställa upp. Som vanligt åt vi en god middag tillsammans. I september ställde WHG upp mot Forsmarks skola i Skolkampen.

Fotbollsmatchen vann WHG i överlägsen stil, även om siffrorna bara blev 2-0 och inte riktigt speglade matchbilden. Längdhoppet vanns av Forsmarks skola, medan WHG segrade i kula och 100 meter.

Julavslutningen blev rolig med massor av lekar, frågesport och julklappar i form av snygga mössor.

Vårterminen 2016

Under senvintern åkte många elever med på en skidresa till Kungsberget, vilket blev mycket lyckat. Det var en heldag med skidor och mycket kul. En fråga som togs upp var att eleverna tycker om att vara i sina hemklassrum under rasterna, mycket på grund av att det inte finns tillräckligt med aktiviteter på rasterna. Eftersom man inte får ha rast i hemklassrummen, blev elevrådet lovade att det ska ordnas bättre aktiviteter. Annars var vårterminen lugn för elevrådet tills det blev dags för att planera skolavslutningen och studenten. Då blev det litet stressigt, men allt slutade bra ändå. Fredrik Karlsson tog över som ordförande i slutet av terminen. Anton Lind (WH15) tog över som sekreterare.

Höstterminen 2016

Höstterminen började med att de nya ettorna åkte ut på en kick-off till Berkinge, där de fick umgås, ha roligt och lära känna varandra. På andra dagen kom elevrådet ut för att träffa ettorna, presentera sig och berätta vad vi gör på skolan. Elevrådet letade också efter ettor som kunde tänka sig att vara aktiva i elevrådet. Vädret var tyvärr så dåligt att kick-offen avbröts, men vi hoppas att de kände sig välkomna ändå.

Kunskapsresultat

Den genomsnittliga betygspoängen hos avgångseleverna på yrkesprogrammen i Sverige 2015 var 12,9, en minskning från 13,0 poäng år 2014. På det Industritekniska programmet låg riksnivån på 13,1 poäng jämfört med 13,0 2014 och på Teknikprogrammet på 13,9 poäng, vilket är samma som året innan.

För avgångseleverna på Wilhelm Haglunds gymnasium låg genomsnittet år 2015 på 14,5 poäng, betydligt högre än riksgenomsnittet, men ändå en minskning från 2014 då vår genomsnittspoäng låg på 14,9. När det gäller Östhammars kommuns övriga gymnasieskolors resultat, var genomsnittet för yrkesprogrammen det kommunala Bruksgymnasiet 12,8 poäng år 2015, en ökning från 2014 års 12,5 poäng i genomsnitt. Avgångseleverna på kommunala Forsmarks skola nådde en genomsnittspoäng på 15 år 2015, en minskning från snittet 2014 som var 15,8 (på Forsmarks skola läser eleverna teknikprogrammet eller naturvetenskapsprogrammet, båda högskoleförberedande).

Kunskapsresultat kommunen utifrån gymnasieexamen (2500 poäng)		
	2014	2015
Bruksgymnasiet	12,5	12,8
WHG	14,9	14,5
Forsmarksskola	15,8	15,0

Eleverna på Wilhelm Haglunds har möjlighet att från årskurs två välja mellan två inriktningar: Paket 1 (yrkesförberedande) och paket 2 (studieförberedande). Vid en närmare titt på skillnader över tid mellan de två paketen, kan olika tendenser urskiljas. Resultatmässigt ligger paket två-eleverna på en högre nivå än paket 1-eleverna, men man kan se att skillnaderna dem emellan har minskat.

När WH11:s paket ett-elever tog studenten var deras medelbetyg 12,3 poäng. För samma elever i WH12 var motsvarande siffra 12,84 och för WH13 som gick ut under våren 2016 hade medelbetyget stigit till 13,56. För de elever som valt paket två har samma period inneburit ett sjunkande medelbetyg. WH11 nådde vid sin examen 15,35, WH12:s resultat stannade på 14,91 och WH13 innebar ytterligare en sänkning till 14,73. Skolan ser också en tydlig ökning av antalet elever som börjar på paket två, men efter ett tag byter till paket 1.

Kunskapsresultat WHG*			
	2014 (WH11)	2015 (WH12)	2016 (WH13)
Paket 1	12,30	12,84	13,56
Paket 2	15,35	14,91	14,73

*) Baserat på elevernas samtliga kurser

Om man ser till elever med godkänd gymnasieexamen ligger den varje år sedan starten 2007 på 100% - alla våra elever tar alltså examen! Naturligtvis drabbas Wilhelm Haglunds, liksom alla andra gymnasieskolor, av enstaka avhopp under utbildningens gång, något som kan bero på att eleven inser att yrkesinriktningen inte passar eller på att eleven inte har förutsättningar att klara utbildningen inom rimlig tid.

En av förklaringarna till det goda examensresultatet är dock den stora flexibilitet varmed undervisning och individuell anpassning och individuellt stöd bedrivs. För de elever som ligger i farozonen finns alltid en mängd alternativa lösningar, som mindre studiegrupper, förlängning av kurser, stöd av specialpedagog och extrastöd av undervisande lärare.

Analys av kunskapsresultat

Som tidigare nämnts kan man i Wilhelm Haglunds kunskapsresultat se två motsatta tendenser: de elever som väljer studieförberedande inriktning (paket två) sänker sina medelbetyg, medan de som väljer yrkesförberedande inriktning (paket ett) höjer sina. En möjlig orsaksförklaring hänger samman med att allt fler hoppar av från paket två till ett. Många av de elever som byter vittnar om en frustration över att inte hinna med att prestera på tillräckligt hög nivå, de orkar helt enkelt inte med det tempo som krävs och väljer därför den yrkesförberedande inriktningen. Möjligen är en del av dessa elever mer läsvana och inriktade på att prestera i teoretiska ämnen, vilket kan vara en bidragande orsak till de höjda medelbetygen.

Varför medelbetygen på paket två just nu sjunker, är föremål för vår uppmärksamhet. Något som diskuteras ofta är hur vi på ett mer effektivt sätt ska kunna stimulera, uppmuntra och stödja eleverna till att vilja nå högre än nödvändigt. Idag menar många att tiden inte räcker till att också ge tillräckligt med tid och uppmärksamhet till de studiemotiverade och ambitiösa elever som också behöver stimulans för att kunna utvecklas och nå ännu bättre resultat.

Ett annat diskussionsområde handlar om den egna ambitionsnivån hos eleverna. För många av eleverna är steget från att skaffa sig allmän högskolebehörighet till särskild högskolebehörighet för stort. Istället för att läsa fler utökade kurser, som även om de inte resulterar i särskild behörighet är ett stort steg på vägen mot den, nöjer de sig med minsta antal kurser för allmän högskolebehörighet. En utökad kurs som inte genast resulterar i en behörighet, utan endast är ett steg i rätt riktning, ratas alltså.

En återkommande förklaring när lärarna gör sin analys av Wilhelm Haglunds **högre kunskapsresultat** i förhållandet till riket och till Bruksgymnasiet, är att skolans storlek spelar en viktig roll, liksom lärarnas stora engagemang i eleverna. Flera nämner drivkraften och glädjen i att få se eleverna utvecklas, öka sina ambitioner och växa som individer, och menar sig se samma starka drivkrafter hos de flesta av sina kollegor.

Trots känslan av att inte hinna med de mest ambitiösa eleverna, är en annan viktig påverkansfaktor lärarnas tillgänglighet, något som eleverna själva ofta nämner när de ska

berätta om skolans verksamhet. Då lärarna finns på plats i skolan från tidig morgon till sen eftermiddag och kontinuerligt uppmuntrar eleverna att ta kontakt för råd, stöd och hjälp även utanför lektionstid, skapas ofta en nära relation mellan lärarkollegiet och eleverna.

Kunskapsutvecklingen gynnas, den formativa responsen blir lättare att tillgodose och risken för att elever i behov av mycket stöd glöms bort minskar, menar lärarna. En lärare skriver: ”Därmed ”driver vi in” betyg i större utsträckning än andra skolor”.

En annan lärare lyfter fram den betydande mängd extraundervisning som bedrivs av i princip alla lärare, för att säkra att alla elever klarar minst E i de obligatoriska kurserna, även om det kräver förlängda kurser och undervisning i liten grupp utanför ordinarie lektionstillfällen. Flera uppmärksammar också hur lätt det är att skapa förtroendefulla relationer med elever jämfört med situationen på många av deras tidigare arbetsplatser, något som de menar gör att eleverna känner sig sedda som individer och blir mer benägna att verkligen söka hjälp när det behövs.

Något som också kan förklara vissa elevers förhållandevis goda studieresultat, är att de i slutet av sin utbildning har möjlighet att välja bort någon eller några kurser där de fått lägre betyg, eftersom en majoritet av eleverna på skolan läser mer än de obligatoriska 2 500 poängen och alltså får examen och högskolabehörighet i alla fall.

Till sist kan nämnas att utbildningen på vår skola både attraherar elever som vill gå industriprogrammet och börja jobba efter gymnasiet och elever som vill satsa på eftergymnasiala tekniska högskoleutbildningar för att exempelvis bli civilingenjörer. Att locka den senare, ofta mer studiemotiverade, kategorin elever är troligen svårare för det kommunala industriprogrammet.

Att Wilhelm Haglunds gymnasium får **lägre resultat** än Forsmarks skola i samma kommun tror en del lärare beror på att den skolan har riksintag och därmed möjligen lockar en större andel högmotiverade elever, till skillnad från vår skola där många av eleverna snarare siktar mot ett jobb inom industrin direkt efter gymnasiet, utan att kanske sträva efter de högsta betygen.

Vår skola och utbildning har också en mycket tydlig koppling till elevernas framtida arbetsgivare och många kommer från familjer där en eller flera redan jobbar på Sandvik och på så sätt har gett eleverna en inblick i och en positiv bild av det yrke och de arbetsplatser de utbildar sig för. Om man redan då man börjar på en utbildning vet var man vill arbeta och att höga betyg inte har någon större betydelse för hur stora möjligheter man har att få arbete där, påverkar det givetvis motivationen, menar en av lärarna.

En annan orsak som tas upp är elevernas socioekonomiska bakgrund, där många elever på WHG kommer från hem som saknar studietraditioner och ibland saknar den uppmuntran hemifrån som underlättar för den som vill satsa på höga betyg och avancerade studier. En lärare skriver: ”Majoriteten av våra elever anser inte att den kunskap skolan förmedlar är av någon nytta för dem i deras framtida yrkesliv”.

Avslutningsvis bör den ojämna könsfördelningen av skolans elever nämnas. Såväl nationellt som internationellt lyckas flickor generellt bättre i skolan. De arbetar hårdare, har högre betyg och utbildar sig längre. Att så få flickor läser på Wilhelm Haglunds gymnasium, vanligtvis två till fyra stycken i varje klass, kan mycket väl påverka studieresultatet negativt. Förutom att de individuella prestationerna inte blir lika höga och att medelbetygen följaktligen sjunker, frodas lättare vad som brukar kallas en ”anti-pluggmentalitet” – en attityd som innebär att det är omanligt och löjligt att läsa läxor och satsa på höga betyg, och som har en benägenhet att utvecklas i pojkdominerade skolmiljöer där eleverna har en bakgrund där eftergymnasiala studier är sällsynta.

Nationella prov och utfall slutbetyg

Antal elever på skolan som helhet med högre/lägre slutbetyg än resultat på nationella proven.

Ämne	Antal elever	Andel elever med lägre slutbetyg i %	Andel elever med högre slutbetyg i %
Engelska	49	24,5%	6,1%
Svenska	31	3,2%	61,3%
Matematik	50	0%	48,0%

Kommentar

Störst skillnad mellan elevernas slutbetyg och resultaten på de nationella proven hittar man i kurserna Svenska 1 och Svenska 3. När det gäller Svenska 1 är skillnaden liten, det stora glappet finner vi i kursen Svenska 3. Varför har då så många elever i årskurs tre fått högre slutbetyg än det betyg de lyckades uppnå på det nationella provet?

Den främsta förklaringen ligger i vad som anses vara godkänt på det skriftliga provet. En elev som inte lyckas redovisa alla använda källor till den promemoria som utgör skrivdelens uppgift, kan inte få godkänt även om innehåll, struktur och språk anses ligga på godkänd nivå. Bedömaren tvingas sätta ett F på en i övrigt kanske välskriven pm. Om eleven i fråga tidigare har visat eller efteråt visar läraren att den behärskar konsten att ange källor på ett korrekt sätt, har eleven nått minst kriterierna för ett E. Stress och osäkerhet i provsituationen hindrar vissa elever från att prestera på sin bästa nivå, en nivå som de kanske uppvisat både före och efter nationella proven och då ska bedömas utifrån.

De nationella proven i svenska prövar heller inte alla förmågor och kunskaper som ska bedömas inför betygssättning och proven testar också muntlig och skriftlig förmåga vid endast ett tillfälle vardera. Ofta har eleverna till exempel redan uppnått minst E i muntligt framträdande långt innan de gör de nationella proven och ett misslyckat nationellt prov kan i

så fall inte sänka betyget till ett F. Enligt kursupplägget på WHG har eleverna också långt före NP tränat på och examinerats i de krav som gäller för skriftlig framställning och läraren har skaffat sig en ganska tydlig bild av elevens kunskaps- och prestationsnivå, en på sikt säkrare, rättvisare och mer relevant grund för betygssättning.

Matematiken uppvisar liknande siffror som svenskan och även där kan en förklaring hittas i det faktum att eleverna redan före nationella proven tränats i och uppnått de förmågor som krävs för att klara kursen eller uppnå ett visst betyg. Att sänka ett betyg en eller flera nivåer baserat på ett enskilt provtillfälle, som det nationella provet är, skulle vara en mycket drastisk och orättvis åtgärd.

Resultaten i kursen Matematik 2 är generellt låga, vilket stämmer överens med riket i övrigt. Vissa tendenser till något bättre resultat kan anas från läsåret 2015/16, men kan inte statistiskt verifieras. De låga resultaten kan förklaras med att stoffet i praktiken är helt nytt för eleverna. WHG prövar nu att lägga kursen över två terminer istället för en, för att ge eleverna mer tid att ta in och processa alla ny information.

I kursen Matematik 4 var resultaten på nationella proven betydligt sämre än tidigare år. I en enkät som kursdeltagarna fick svara på uttryckte många att det oregelbundna schemat påverkat mycket negativt och att för få lektioner per vecka hindrat inläring och behållning av kunskap.

Att elevgruppen också endast läste Matematik 4 och inte som tidigare grupper läste både Matematik 4 och 5 under samma tidsperiod, bedöms ha påverkat resultatet negativt. Eleverna har alltså under sitt sista år läst 100 timmar färre matematik, vilket resulterat i en lägre kunskapsnivå vid provtillfället och en mindre utvecklad förmåga att använda tankeprocesser som inverkar positivt på matematiskt arbete.

Betygsfördelning

Fördelning av samtliga satta betyg i årskurserna WH14 och WH15 jämfört med riket.

Betyg	Antal	Andel i %	Riket i %
A	33	7	11
B	39	8	13
C	125	25	21
D	133	26	19
E	131	26	30
F	38	8	6

Kommentar

Betygsfördelningen på Wilhelm Haglunds gymnasium stämmer väl överens med rikets, när man ser till antalet F och E. Här ligger skillnaden på några få procent. Om man däremot ser till betygsstegen D till A så ökar skillnaden markant. Sammantaget utgör till exempel betygen A och B 24% av betygen satta på riksnivå, men bara 15% av de satta betygen på WHG. Varför får då färre elever på skolan de högsta betygen, jämfört med genomsnittet i landet?

En återkommande synpunkt från lärarkollegiet och som också delas av skolledning och övrig personal, är att väldigt mycket tid och kraft går åt till att säkerställa behovet hos de elever som behöver extra mycket hjälp för att klara sina kurser åtminstone på E-nivå. Den stimulans och uppmuntran som borde ges till elever som vill utmana sig själva och höja sina prestationer har svårt att få plats i det dagliga arbetet, trots att samtliga uppfattar det som mycket viktigt och angeläget. Här finns ett viktigt utvecklingsområde för skolan, där flera idéer håller på att formuleras för att sedan kunna diskuteras och förhoppningsvis förverkligas inom en rimlig framtid.

En annan förklaring handlar mer om elevernas egen ambitionsnivå och vilken kultur som härskar på skolan. Fenomenet där pojkdominerade miljöer resulterar i en syn på skolarbete och höga betyg som något negativt och icke statushöjande, är väl känt. Då flickorna på Wilhelm Haglunds befinner sig en i liten minoritet, är det lätt att vissa av pojkarnas värderingar får lättare fäste och tillåts dominera på ett sätt som skulle vara svårt i en mer könsheterogen klassrumsmiljö. Här handlar det mycket om att arbeta ännu mer med attityder.

En tredje orsak kan vara att eleverna vet att deras möjligheter till arbete efter avslutad gymnasieutbildning är mycket goda, men att en eventuell anställning sällan är avhängig väldigt höga betyg. Istället är det goda vitsord från praktiken som väger tungt när det ska beslutas om vilka som får arbete, något eleverna är högst medvetna om. Kanske bidrar detta till en viss ”mättnad” när det gäller att kämpa för att exempelvis få ett C, istället för att nöja sig med ett E.

Elevernas kursutvärderingar

Utvärderingar av kurserna som ges på WHG sker genom en enkät där eleverna ska ta ställning till femton frågor genom att välja något av alternativen ”Missnöjd”, ”Inte helt nöjd”, ”Nöjd” eller ”Mycket nöjd”, en fyrgradig skala där målet är att resultatet i genomsnitt ska ligga på minst tre. Efter en utvärdering av själva enkäten, beslutade skolan att omformulera både frågor och svarsalternativ, samt komplettera med möjligheten till öppna svar, så att resultatet bättre motsvarar den information som vi söker från eleverna. Den nya enkäten kommer att tas i bruk från höstterminen 2016.

Resultatet för läsåret 2014/15 blev i genomsnitt 3,25 - en ökning från läsåret innan då resultatet hamnade på 3,16 och den högsta siffran sedan 2011, då utvärderingarna i sin nuvarande form startade. Högsta genomsnittspoäng (3,52) får frågan ”Hur nöjd är du med

lärarens ämneskunskaper?”, en fråga som i alla andra mätningar fått högsta poäng, dock inte på samma nivå som i år. Två andra frågor som får många nöjda svar är ”Hur nöjd är du med lärarens förmåga att behandla er likvärdigt?” (3,46) och ”Hur nöjd är du med lärarens arbete med att uppmuntra, stimulera och stödja dig för att nå kunskapskraven i kursen?” (3,44).

Sämst resultat får frågorna ”Hur nöjd är du med det ansvar du själv tagit för ditt eget lärande?” (2,91) och ”Hur nöjd är du med planeringen av kursen?” (3,03). Frågor som får sämre svarsresultat även om de hamnar över värdet tre är sådana som berör hur väl klassen fungerat i kursen och hur kopplingen till Sandvik varit, medan frågor som handlar om lärarens förmåga att förklara det som är svårt, val av läromedel och arbetsformer tenderar att få bättre poäng.

Analys av kursutvärderingarna

För att undvika slentrianmässiga svar och en ”svars-fatigue” som kan uppkomma när eleverna tvingas svara på en stor mängd kursutvärderingar vid ungefär samma tillfälle (i slutet av terminen) är ambitionen att skolan ska bli mycket bättre på att återkoppla resultaten av utvärderingarna tillbaka till eleverna. En annan, och ännu viktigare, orsak till att öka elevernas intresse för utvärderingarna, är naturligtvis att det förbättrar deras möjligheter att uttrycka sina åsikter och kunna påverka skolans undervisning. Kursutvärderingarna är också ett viktigt redskap för att upptäcka problem.

Då skalan som vi mäter resultaten i endast innehåller fyra steg, är skillnaden mellan bästa och sämsta värde relativt liten och därmed svår att dra några långtgående slutsatser av. Utifrån elevernas svar kan man ändå skönja ett mönster där eleverna tycker att samarbetet med lärarna fungerar bra, men att de har större problem med det självständiga arbetet och det egna ansvaret.

Tydligt är att eleverna på Wilhelm Haglunds är mest nöjda med det som händer i klassrummet och som är direkt kopplat till undervisning, lärarnas agerande i klassrummet och relationen lärare-elev. Minst nöjda är eleverna med hur de själva fungerar och agerar, både som individer och i grupp, samt frågor som handlar om möjligheten att påverka kursinnehåll, planering, kunskapsmätning och kursens koppling till Sandvik.

Det bör dock påpekas att det redovisade resultatet av kursutvärderingarna är tolkningsbart på en rad olika sätt. Ett exempel är att det troligen är lättare för eleverna att ha en åsikt om lärarens förmåga i olika konkreta sammanhang som undervisning i klassrummet, än mer abstrakta områden som planering och koppling till Sandvik. Att de nedvärderar sina egna arbetsinsatser kan visserligen bero på att de verkligen tycker att de har arbetat dåligt, men det kan också vara ett resultat av att eleven inte nått det betyg som eftersträvades, trots en gedigen arbetsinsats. Det kan också vara ett uttryck för låg självkänsla eller rädsla att förhåva sig.

Vissa svar kan bero på orealistiska förväntningar, andra på otillräcklig information eller till exempel en särskilt stor motvilja mot vissa examinationsformer, som ändå är obligatoriska i kursen och nödvändiga för ett godkänt betyg.

Återkoppling av kursutvärderingarna till eleverna

Från höstterminen 2016 kommer en systematisk och mer genomtänkt återkoppling göras till eleverna angående deras svar på kursutvärderingarna. Med hjälp av gemensamma planerade diskussionsfrågor kommer lärarna och annan personal ges tid att gå ut i klasserna och diskutera utfallen på enkäterna, lyssna till fördjupade svar och därmed kunna samla in ett material som får ligga till grund för det fortsatta kvalitetsarbetet på skolan, både på individuell och gemensam nivå.

Det pedagogiska arbetet

Arbetet i den teoretiska institutionen har under läsåret till största delen handlat om hur vi ska kunna öka engagemanget och höja ambitionsnivån hos eleverna. Ett annat fokusområde har varit hur vi använder kursplanerna bättre, för att möjliggöra fler och bättre integrationer och samarbeten mellan olika ämnen och kurser. Lärplattformen Skolpuls har introducerats i kollegiet och ska under nästa läsår förberedas för användning.

Inom verkstadsinstitutionen har en kontinuerlig diskussion förts kring hur verkstaden ska kunna förbättras och om hur det framtida behovet skulle kunna se ut. Förutom rent praktiska saker som exempelvis maskinunderhåll, prioriterar verkstadslärarna utbildningsmaterial för de sex CNC-maskinerna. Ett annat prioriterat område har varit och är fortfarande hur kursen Datastyrd produktion 3 på ett effektivt och givande sätt ska kunna integreras i UF-projektet (Ungt Företagande).

Ett problem som behöver lösas är hur man på verkstaden säkerställer att alla elever tillgodogör sig hela kursen, då de arbetar i grupp. Lärarna ser att det ofta är någon i gruppen som arbetar mycket hårt och tar ett stort ansvar, medan någon annan försöker smita undan och bidrar med inget eller väldigt litet arbete. UF tampas också med planeringssvårigheter, då eleverna inte utnyttjar lektionstiden, utan hamnar i tidsnöd mot slutet och får ett sämre slutresultat än nödvändigt. Ett försök med loggböcker, tydligare deadlines och mer frekventa redovisningar av arbetsprocessen påbörjas under hösten 2016. Varje elevgrupp får också varsin verkstadslärare som ska fungera som rådgivare och pådrivare.

För övrigt är uppfattningen bland verkstadslärarna att verkstaden och dess maskinpark lämpar sig mycket väl för den undervisning som bedrivs. Även om fler maskiner önskas, så att färre elever behöver dela på en maskin och därmed kan lära sig mer, så menar man att den höga teknikinivån höjer kvaliteten på arbetsuppgifter och resultat.

Den höga teknikinivån leder i sin tur till höjda förväntningar på eleverna och frågan som ställs inom verkstadsinstitutionen är om det här gör att det är svårare att få höga betyg på Wilhelm

Haglunds än på andra skolor med liknande utbildningar? Nej, anser lärarna, snarare tvärtom. De höga förväntningarna i kombination med den goda tillgången till högkvalitativa maskiner, kompetenta lärare och mycket verkstads tid, gör att eleverna presterar bättre och därmed når högre betyg än de annars skulle gjort.

Ett större och mer övergripande, men inte alls nytt, problem som verkstadsinsituationen lyfter fram, är att majoriteten av eleverna som börjar på WHG inte är särskilt intresserade av teknik, i synnerhet inte av skärande bearbetning, där utbildningens fokus ligger. En viktig och långsiktig strävan är alltså att väcka elevernas intresse och utveckla deras förmåga att se möjligheterna med den verkstad och utbildning vi erbjuder.

Många olika försök, till exempel arbete i projektform och olika slags övningar, har gjorts, utan att nå särskilt positiva resultat. Det som visat sig fungera bäst hittills är när eleverna får besöka andra legoverkstäder än Sandvik Coromant, till exempel genom APL och studiebesök. Efter besöken har eleverna breddat sin syn på vad skärande bearbetning innebär och vilka möjligheter som finns för dem efter avslutad utbildning. Vanligtvis arbetar en CNC-operatör på ett mindre företag mer varierat, på fler sätt och med fler arbetsuppgifter, än vad som är vanligt på Sandvik där eleverna vistas under första och andra året av sin utbildning. Insikten om att yrket innebär en större variation än de tidigare trott, har visat sig öka intresset och motivationen.

Många lärare vittnar om att fokus i deras undervisning ligger på att få alla elever godkända, vilket gör att mycket eller mest tid läggs på de elever med behov av särskilt stöd. Lika mycket tid, uppmärksamhet och uppmuntran får inte högpresterande elever, vilket möjligen hämmar deras möjligheter till bättre prestationer och högre betyg.

Fler ämnesöverskridande samarbeten med kollegorna önskar de flesta, gärna mellan verkstads- och kärnämnen, även om bristen på tid ofta nämns som ett hinder. Tidsbristen som hämmande faktor kommer även upp i andra sammanhang, särskilt när det gäller möjligheten att utveckla undervisningen och pröva nya pedagogiska metoder. En lärare skriver så här: "...tänk att få i lugn och ro jobba sig igenom en kurs, själv eller med kollegor. Att ha tid att reflektera! Om man kunde koncentrera sig på sina ämnen utan att bli "störd" av "annat"."

Några i kollegiet tar upp önskan att bli bättre på att få eleverna att engagera sig i kurserna och öka deras motivation, gärna genom att de börjar påverka innehåll och arbetsformer mer. Att bli bättre på att synliggöra kopplingen mellan kursens innehåll och betygsriterierna och vilka förmågor de arbetar mot att utveckla, är också något flera lärare vill jobba mer med. Ett lämpligt forum där man kan dela med sig av kunskaper och erfarenheter, samt tipsar om litteratur, forskningsstudier, föreläsningar och liknande, står också på önskelistan.

Elevernas ibland likgiltiga inställning och bekvämlighet och "allt-ordnar-sig-mentalitet" är något som en lärare funderar mycket över hur man ska lyckas förändra. Att det handlar om att eleven måste ta mer eget ansvar, står i alla fall klart. En annan lärare upplever att hen det här läsåret i större utsträckning än tidigare lyckats tillmötesgå sina elevers behov, utan att vara

helt säker på orsaken till den tillfredsställande känslan. Läraren vittnar dock om att de högre krav och förväntningar som ställts, bland annat resulterat i att eleverna dels växt både inom ämnet och som individer, dels själva ställt bättre och mer genomtänkta krav för att kunna fortsätta prestera.

Utvärdering av de utvecklingsområden som prioriterades under 2015-2016

Inför läsåret 2015-2016 satte skolan upp ett antal prioriterade områden som skulle utvecklas. Det första handlade om APL (arbetsplatsförlagt lärande), där ambitionen var att förbättra arbetet med praktikplatserna och uppmuntra eleverna i årkurs tre att intressera sig för att göra APL på andra företag än bara Sandvik. Informationen gällande utlands-APL skulle också förbättras.

Resultatet blev att ett flertal elever som gick operatörspaketet gjorde sin praktik på några av de företag som ingår i Teknikcollege Uppland, istället för på Sandvik. Informationen kring utlands-APL förbättrades betydligt, till exempel skrevs ett slags rutinhandbok med viktig information som behövs före, under och efter utlands-APL och delades ut till elever och föräldrar. På föräldramötet ingick också information om utlands-APL som en egen punkt för första gången.

Ett annat mål var att starta och utveckla Reacta på skolan, en riksorganisation som uppmuntrar skolelever att starta föreningar för att främja hälsa och livsstil. På skolan startades flera grupper, bland annat arrangerades en skidresa till Kungsberget. Just nu finns två Reacta-grupper på Wilhelm Haglunds, där medlemmarna har varit på utbildningsresor. Förhoppningsvis följer fler i deras spår.

Vidare deltar numera alla WHG-elever i workshopen "Säkra beteenden" som handlar om en trygg arbetsmiljö, vi har ökat antalet studiebesök på universitet och högskolor och eleverna besöker UF-mässan redan i årskurs ett för att få inspiration till sina projekt. Design läses numera av alla elever inom UF, istället för att vara ett tillval bara för intresserade.

Prioriterade utvecklingsområden på Wilhelm Haglunds gymnasium

I rapporten efter det senaste besöket skrev Skolinspektionen att Wilhelm Haglunds gymnasium bland annat behöver utveckla och förbättra analysen av det egna arbetet och granska eventuella samband mellan resultat och förväntningar på eleverna. Skolinspektionen menade också att jämförelsen mellan skolans resultat och övriga landets måste fördjupas i kollegiet och att eleverna borde få bättre respons på sina bedömningar av skolans kvalitet, åsikter de bland annat ger uttryck för i kursenkäter och vid styrelseintervjuer. En stor del av det arbetet har påbörjats eller pågått under en tid.

Sett på längre sikt har resultatet av rapporten, och av analyser som gjorts individuellt av alla lärare, lett fram till slutsatsen att utvecklingsarbetet på Wilhelm Haglunds gymnasium läsåret 2016/17 ska fokusera på tre områden:

- **Självledarskap** – utveckla elevernas personlighet och självkänsla.
- **Närvaro**
- **Forskningsanknuten pedagogisk utveckling** – kollegialt lärande, föreläsningar, studiebesök etc.

I begreppet *självledarskap* ligger en tanke om att utveckla elevernas egen förmåga till att ta ansvar – för sina studier, sina val och för sina liv. Att ta konsekvenserna av sina egna handlingar innebär ibland misslyckanden och bakslag, men att misslyckas, ha tråkigt och behöva kämpa är naturliga delar av ett vuxenliv. För eleverna blir det deras första steg mot att bli vuxna. Centrala frågor är: Var går gränsen mellan tillrättaliggande och engagemang? Hur lär vi dem att ta eget ansvar? Vilka kvaliteter ska de ha när de går ut om tre år?

Självledarskap bygger också på en god självkänsla. En elev som känner sig trygg och tror på sig själv, kan våga välja det okända och utvecklande, istället för att alltid ta den säkra och välbekanta vägen. Eleven med högre självkänsla jobbar med sina svagheter och vågar misslyckas, tar ansvar, prövar nytt och ställer sig bland andra frågorna: Vem är jag och vem vill jag bli?

Motivation är centralt i självledarskapet och elevernas motivation, eller snarare brist på motivation, är ett återkommande diskussionsämne på skolan. Kollegiets samtal har hittills mest rört sig kring vad man kan göra som undervisande lärare, inom sitt ämne och i klassrummet, för att höja motivationen hos eleverna. Generellt är vi nog ganska duktiga på det idag, även om en lärare alltid kan och ska göra allt för att utveckla och förbättra innehåll och former för sin undervisning. Med självledarskapet i sikte riktar vi också uppmärksamheten mot elevernas personlighet, inställning och attityd och ställer följande frågor: Hur ska vi få dem att se kunskap som något nyttigt? Vilka ideal ska de sträva efter? Varför finns det fördelar med allmänbildning? Vilka mål har de med studierna på längre sikt? Hur förhåller man sig till vardagens alla problem om man har en professionell inställning och attityd?

Högre *närvaro* är det andra prioriterade utvecklingsområdet på vår skola detta läsår. Arbetet med att minska frånvaron är av mer konkret art. Till exempel har vi sedan läsårets början ett nytt system där eleverna personligen ska ringa sin mentor och meddela sin frånvaro och orsaken till den. Att skicka ett sms, maila eller anmäla sig på Schoolsoft räcker inte. Förhoppningen är att den ogiltiga frånvaron minskar om eleven talar direkt med sin mentor.

Till sist kommer vi att prioritera *forskningsanknuten pedagogisk utveckling*. Det forskningsanknutna arbetet är en pågående process som styr Wilhelm Haglunds gymnasium sedan många år, men vi ser goda skäl att bland annat utveckla det så kallade systematiska kollegiala lärandet – enkelt uttryckt att kollegor lär av varandra och tillsammans –, göra fler studiebesök på universitet och högskolor, företag och andra skolor, lyssna på föreläsningar och gemensamt läsa vetenskapliga artiklar och liknande. Från 1 juli 2016 tillsattes en förstelärare som ska vara huvudansvarig för att driva det arbetet framåt.